Toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen vuosille 2027–2029

139/02.02.00.00/2026 Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029

Hallitus 27.10.2026 § 122

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Jussi M. Saarinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma (TTS) laaditaan kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan yhtymäkokouksen tulee päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta marraskuun loppuun mennessä. Talousarvioehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot, jotka liitetään yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

Talousarvion ja -suunnitelman perusteena ovat
- HSL:n strategia 2026–2029
- voimassa oleva TTS 2026–2028
- vuoden 2025 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutuma- ja ennustetiedot vuodelta 2026 sekä
- hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2026–2027 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat

Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2029 perustuu HSL:n strategiaan 2026–2029. Suunnitelma konkretisoi strategian toimeenpanoa asiakaskokemuksen, palvelutason, toiminnan tuottavuuden ja taloudellisen kestävyyden näkökulmista. Suunnitelmakauden strategiset päämäärät ovat helppoa liikkumista ihmisille, tulevaisuuden kestäviä matkaketjuja, tuottavuudella tilaa uudistumiselle ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen käyttöä ja lipputuloja, parantaa asiakaskokemusta sekä hallita kustannuskehitystä toimintaympäristössä, johon liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuutta.

Toimintatulot

Toimintatulot ovat vuonna 2027 yhteensä 1058,0 milj. euroa. Kasvua vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna on 67,5 milj. euroa eli 6,8 %. Toimintatuloista 39,0 % muodostuu lipputuloista, 58,5 % kuntaosuuksista ja 2,5 % muista tuloista. Toimintatulojen arvioidaan olevan 1069,4 milj. euroa vuonna 2028 ja 1120,4 milj. euroa vuonna 2029.

Vuoden 2027 lipputulotavoite on 412,5 milj. euroa. Tavoite perustuu keskimääräiseen 1,8 prosentin hinnankorotukseen sekä strategisiin kasvutoimenpiteisiin. Lipputulojen arvioidaan kasvavan 439,2 milj. euroon vuonna 2028 ja 462,9 milj. euroon vuonna 2029. Tavoitteiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta erityisesti työmaiden ja liikennekatkojen, hinnanmuutosten kysyntävaikutusten sekä kuluttaja- ja yritysmyynnin kasvutoimenpiteiden tuloksellisuuden vuoksi.

Muita kuin lippu- ja kuntaosuustuloja arvioidaan kertyvän 27,0 milj. euroa vuonna 2027. Näihin sisältyvät muun muassa valtion tuet, tarkastusmaksutuotot, mainostuotot, vuokratulot sekä muut palvelumaksut ja yhteistyökorvaukset.

<u>Kuntaosuudet</u>

Jäsenkunnilta laskutettavat kuntaosuudet ovat vuonna 2027 yhteensä 618,5 milj. euroa. Kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 58,8 % jäsenkunnille kohdistetuista

kustannuksista. Ilman infrakustannuksia keskimääräinen subventioaste on 45,5 % vuonna 2027, 41,4 % vuonna 2028 ja 40,0 % vuonna 2029. Suunnitelman tavoitteena on siten alentaa subventioaste ilman infrakustannuksia noin 40 prosentin tasolle strategiakauden loppuun mennessä.

Vuoden 2026 kolmannen osavuosikatsauksen ennusteen mukaan jäsenkuntien aiemmilta vuosilta kertyneiden yli- ja alijäämien nettomäärän arvioidaan olevan vuoden 2026 lopussa 15,9 milj. euroa ylijäämäinen. Ylijäämäkertymä esitetään otettavaksi huomioon perussopimuksen 24 §:n mukaisesti vuosien 2027–2029 laskutettavia kuntaosuuksia vähentävänä eränä tasaisesti, noin 5,3 milj. euroa vuodessa.

Toimintamenot

Toimintamenot ovat vuonna 2027 yhteensä 1044,7 milj. euroa, vuonna 2028 yhteensä 1055,6 milj. euroa ja vuonna 2029 yhteensä 1106,5 milj. euroa. Vuoden 2027 toimintamenoista 66,3 % muodostuu liikenteen operointikustannuksista, 24,8 % infrakorvauksista ja 8,9 % muista toimintamenoista.

Liikenteen operointikustannukset ovat 693,0 milj. euroa vuonna 2027. Kustannuksia kasvattavat erityisesti indeksikorotukset, laajat työmaat ja poikkeusliikennejärjestelyt sekä raideliikenteen palvelumuutokset. Infrakustannusten arvioidaan olevan 259,3 milj. euroa vuonna 2027 ja kasvavan suunnitelmakaudella uusien joukkoliikenneinvestointien vuoksi.

HSL:n henkilöstömenot ovat vuonna 2027 yhteensä 31,5 milj. euroa, mikä vastaa 3,0 % toimintamenoista. Muiden palvelujen ostoihin on varattu 50,3 milj. euroa vuonna 2027 ja muihin kuluihin 10,6 milj. euroa.

Investoinnit, rahoitus ja tulos

Investointimenot ovat 24,0 milj. euroa vuonna 2027, 22,0 milj. euroa vuonna 2028 ja 20,0 milj. euroa vuonna 2029. Investoinnit painottuvat asiakaspalvelujen digitalisointiin ja personointiin, lippu- ja maksamisratkaisujen kehittämiseen, liikenne- ja matkustajatiedon hyödyntämiseen sekä toiminnan ohjauksen ja tiedolla johtamisen kyvykkyyksiin.

Vuoden 2027 tilikauden alijäämäksi arvioidaan 5,3 milj. euroa ja alijäämä katetaan aikaisempina vuosina kertyneistä ylijäämistä. Myös vuosien 2028 ja 2029 tilikausien alijäämäksi arvioidaan 5,3 milj. euroa vuodessa. Ylijäämäkertymän pienentyminen heikentää maksuvalmiutta. Rahoituslaskelmassa on varauduttu noin 30 milj. euron talousarviolainaan vuonna 2028, mutta mahdollista lainanottoa koskeva päätös tuodaan erikseen hallituksen ja yhtymäkokouksen käsiteltäväksi.

Keskeiset toiminnalliset muutokset ja riskit

Vuosi 2027 on suunnitelmakauden haastavin. Junatien metrosillan uusiminen aiheuttaa noin seitsemän kuukauden metrokatkon Herttoniemen ja Hakaniemen välillä. Katko heikentää palvelutasoa ja asiakaskokemusta sekä lisää korvaavan liikenteen kustannuksia. Sen arvioidaan vähentävän lipputuloja noin 15 milj. eurolla. Myös Espoon kaupunkiradan, Kruunusiltojen, Vantaan ratikan ja muiden suurten työmaiden vaikutukset näkyvät liikenteessä ja taloudessa koko suunnitelmakauden ajan.

Talouden keskeiset riskit liittyvät matkustajamäärien ja lipputulojen kehitykseen, kasvutoimenpiteiden toteutumiseen, energia- ja polttoainehintojen sekä indeksisidonnaisten liikennöintikorvausten nousuun, infrakustannusten kasvuun ja

työmaiden ennakoitua suurempiin vaikutuksiin. Suunnitelmaan sisältyy vain maltilliset varaumat kustannustason nousuun, minkä vuoksi poikkeamat voivat edellyttää uusia sopeutustoimia tai talousarviomuutoksia.

Talouden tasapainottamiseksi HSL jatkaa tuottavuus- ja sopeutustoimia. Tuottavuushankkeella tavoitellaan noin 29 milj. euron tuottavuusparannusta strategiakaudella. Liikenteen operointikustannuksissa tavoitellaan noin 12 milj. euron vuotuisia säästöjä vuoteen 2029 mennessä verrattuna keväällä 2025 laadittuun kustannusennusteeseen. Toimenpiteet kohdistuvat liikenteen tarjonnan optimointiin, hankintoihin, teknologiaan ja HSL:n omaan toimintaan.

Mikäli kustannukset kasvavat ennakoitua enemmän tai lipputulot jäävät tavoitteista, talouden tasapainottaminen voi edellyttää lipunhintojen korottamista, palvelutason sopeuttamista tai jäsenkuntien rahoitusosuuksien kasvattamista. Talouden ja matkustajamäärien kehitystä sekä suurten inframuutosten vaikutuksia seurataan tiiviisti, ja ennusteita päivitetään säännöllisesti.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenot ja investointimenot sekä sitovaksi tuloarvioksi laskutettavat kuntaosuudet. Talousarvion muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Sitova erä	**TA 2027**
Toimintamenot	1 044 743 000 euroa
Investointimenot	24 000 000 euroa
Kuntaosuudet	618 460 000 euroa

Ehdotus

Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous päättää

a) hyväksyä talousarvion vuodelle 2027 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2027–2029 liitteen mukaisena;

b) hyväksyä sitovat määrärahat ja tuloarviot vuodelle 2027 seuraavasti: toimintamenot 1 044 743 000 euroa, investointimenot 24 000 000 euroa ja kuntaosuudet 618 460 000 euroa; sekä

c) että HSL maksaa jäsenkunnille 1,5 % korkoa peruspääomasta PKS-omistajaohjauksen linjauksen mukaisesti talousarviovuonna.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely Esityslistasta poiketen asiakohdat 121 ja 122 käsiteltiin kokouksessa asiakohdan 127 jälkeen.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Toiminta- ja taloussuunnitelma 2027–2029

Yhtymäkokous 24.11.2026

Ehdotus

Yhtymäkokous päättää

a) hyväksyä talousarvion vuodelle 2027 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2027–2029 liitteen mukaisena;

b) hyväksyä sitovat määrärahat ja tuloarviot vuodelle 2027 seuraavasti: toimintamenot 1 044 743 000 euroa, investointimenot 24 000 000 euroa ja kuntaosuudet 618 460 000 euroa; sekä

c) että HSL maksaa jäsenkunnille 1,5 % korkoa peruspääomasta PKS-omistajaohjauksen linjauksen mukaisesti talousarviovuonna.

Päätös

Liitteet Toiminta- ja taloussuunnitelma 2027–2029